

Põllumajanduse ja maaelu poliitika volinik Mariann Fischer Boeli juhtimisel

Euroopa Komisjon
Põllumajandus ja maaelu areng

Sissejuhatus

Kui mulle ühel 2004. aasta juuli päikeselisel päeval minu tallu Taanis helistati ja pakuti võimalust saada Euroopa Komisjoni põllumajanduse ja maaelu arengu volinikuks, teadsin sügaval sisimas, et sellest saab minu elu vastutusrikkamaid ülesandeid.

Põllumajanduse ja maaelu poliitika tehniline pool võib mõnikord tavainimesele kaugeks jääda. Kuid samas puudutab see poliitika meie elu iga päev.

Meie põllumajandustootjad toodavad 500 miljonile Euroopa Liidu elanikule toitu, mis peab olema ohutu ja tervislik. Nad haldavad peaaegu poolt ELi territooriumist (ja koos metsandusettevõtjatega peaaegu 80%) ning loovad seega enamiku meie kalliks peetud maastikest. Põllumajandus võib olla tugev liitlane kliimamuutustega võitlemisel, andes väärtuslikku energiat taastuvatest allikatest. Ning arvestades, et rohkem kui pool ELi elanikest asub maapiirkondades, on nende sotsiaalse ja majandusliku struktuuri tugevdamine oluline poliitika, mitte lihtsalt valikuline lisand.

Need küsimused kuuluvad ELi ühisesse põllumajanduspoliitikasse (ÜPP). Ning Barroso komisjoni ajal aastatel 2004–2009 on ÜPP edasi arenenud, nii nagu on seda teinud Euroopa Liit tervikuna.

Oleme hoolikalt hoidnud ÜPPI silmitsi selliste esilekerkivate väljakutsetega nagu vajadus tugevdada põllumajanduse konkurentsivõimet, muuta keskkonna eest hoolitsemine poliitika keskseks küsimuseks ja reageerida rahvusvahelisele toidukriisile.

Oleme korrastanud ÜPPI igapäevast juhtimist - muutnud selle lihtsamaks, kindlamaks, tugevamaks ja avalikkusele rohkem nähtavaks. Kõik see on toimunud üheaegselt 12 uue liikmesriigi sujuva integreerimisega ELi ja selle põllumajandussüsteemi.

Ning me oleme reformitud ÜPPI põhimõtted paigutanud rahvusvahelisse konteksti, otsides võimalusi, kuidas toetada kaubandust ja toiduga kindlustatust kogu maailmas.

See töö on kohe kindlasti minu aja viimased viis aastat sisustanud! Ning selle perioodi lõpus tunnen suurt rahulolu. Ükski poliitika ei saa olla täiuslik, kuid ÜPP, üks ELi vanimaid ühiseid poliitikaid, on omaks võtnud väärtuslikke uuendusi ja on tulevikku liikumiseks heas vormis.

Kui ma 2004. aastal ametisse astusin, oli ÜPPI ajaloos avanenud uus peatükk.

Reformileppega, mis võeti vastu 2003. aasta lõomas suvekuumuses, plaaniti ÜPPI laiaulatuslikke ümberkorraldusi, et põllumajandusettevõtlu elujõulistest maapiirkondades oleks konkurentsivõimeline, turuga paremini kohanduv ja jätkusuutlik.

Peamiseks uuenduseks oli **põllumajandustootjate sissetuleku toetuste nn tootmisest lahtisidumine**. Alates 1992. aastast on EL kaotanud ÜPPI traditsioonilisi mehhanisme, millega hoiti alal põllumajandustoodete hindu, et asendada need ELi eelarvest makstavate otsetoetustega põllumajandustootjatele. 2003. aasta põllumajandusreform kaotas ühenduse selliste toetuste ja tootmise vahel. Põllumajandustootjad, kes said toodanguga sidumata toetusi, võisid valida, mida ja kui palju toota, ilma et see oleks mõjutanud neile antava toodanguga sidumata toetuse suurust. Selle uue süsteemiga, mida teatakse kui ühtset otsemaksete kava, võisid põllumajandustootjad oma tootmisotsuseid teha vastavalt turusituatsiooni, mitte Brüsseli kontoritest tulnud poliitiliste signaalide põhjal. See andis neile tugeva stiimuli muuta end konkurentsivõimelisemaks ja vältida kaubanduse moonutamist.

Teine 2003. aasta põllumajandusreformi uuendus oli **siduda sissetulekutoetused keskkonnakaitse, loomade heaolu ja rahvatervise nõuetega** süsteemi abil, mida teatakse kui nõuetele vastavust. Kui põllumajandustootjad ei järgi vastavaid nõudeid, võib selle süsteemi kohaselt nende selle aasta toetust vähendada. See muutis põllumajandussektori toetused rohkem seotuks avalikkuse ootustega.

Samuti oli oluline otsus põllumajandustootjate sissetulekutoetuste asemel rahastada ELi maaelu arengu poliitikat, mis on ÜPPI oluline osa. See uus maksete süsteem, mida teatakse kui toetuste ümbersuunamist, alustas suhteliselt tagasihoidlikult, kuid sellest hoolimata vabastas väärtuslikke rahalisi

vahendeid, millega sai hoolitseda ELi maapiirkondade eest.

Nende uuenduste ja teiste muutuste kaudu löi 2003. aasta reformilepe tulevikuks suurepärase aluse. Minu ülesanne järgnevateks aastateks oli seda alust mitte lõhkuda ega uut luua. Minu ülesanne oli seda alust kinnitada ja siis sellele ehitama hakata – aidata ÜPPI muutuvast maailmas praktikast rakendada.

Mind huvitas kolm olulist põhimõtet:

- **ÜPP pidi Euroopa põllumajanduse muutma veelgi konkurentsivõimelisemaks ja suurendama reageerimisvõimet** ning jättis otsustamise rohkem põllumajandustootjate, mitte ametnike kätte.
- **ÜPP pidi maapiirkondade vajadusi rahuldama tervikuna**, mitte ainult põllumajanduse omi.
- **Eriti pidi ÜPPIs kajastuma kasvav mure keskkonnaprobleemide, sealhulgas kliimamuutuse üle.**

Nende põhimõtete taustal vaatasime üle oma poliitika meetmeid tagamaks, et meil on uutes oludes tegutsemiseks sobivad vahendid.

ÜPPI valdkonnad, mida me varakult uurisime, olid 2003. aasta reformis käsitletud kolm sektorit: **suhkru, puu- ja köögivilja ning veini sektor**. Need sektorid olid algselt eraldiseisvad nende väga spetsiifilise iseloomu tõttu ja osaliselt ka seetõttu, et nende reformimine oli poliitiliselt väga keeruline. Kuid oli oluline, et ÜPP ulatuks ka nende sektoriteni kooskõlas eelpool mainitud põhimõtetega.

Me tugevdasime maaelu arengu poliitikat, et sel oleksid uueks finantsperioodiks 2007–2013 seatud selgetele eesmärkidele vastavad ühtsemad ja tasakaalustatud tulemused.

Minu hilisemal ametiajal komisjoni volinikuna vaatasime ÜPP tervikuna üle. Selle läbivaatamise ehk **ÜPP tervisekontrolli** käigus kohandati poliitikat, tagamaks, et reformitud ÜPP toimiks eesmärgipäraselt ja tegeleks 21. sajandi väljakutsetega.

Suhkrusektori reform

Ajaks, mil minust 2004. aasta novembris Euroopa volinik sai, oli EL suhkrusektorit reguleerinud enam-vähem ühtemoodi viimased 40 aastat ja toetanud maailmaturu hindadega võrreldes kõrgemaid suhkru hindu, et säilitada toodangumahtu igas ELi liikmesriigis.

Kuid ilmneseid probleeme. Kuigi EL ei omanud suhkru tootmisel suhtelisi eeliseid, tekitas meie poliitika suuri ülejääke, mida eksportisime subsidiumitega ning see ei olnud meie kaubanduspartnerite silmis väga teretulnud. Oli aeg süsteemi muuta, et see soodustaks konkurentsivõimelist ja säästvat tootmist ning muudaks sõbralikumaks suhted suhkru tootvate kaubanduspartneritega, eriti vaesemate arenguriikidega. Surve seda teha oli eriti tugev pärast seda, kui Maailma Kaubandusorganisatsiooni vaekogu otsustas, et teatud meie poliitika aspektid on ebaseaduslikud.

Paljud ütlesid, et suhkrusektorit on võimatu reformida. Kuid just seda me tegime. **2005. aastal kokku lepitud muutused vähendasid ELi suhkru hinna miinimummäära** mitme aasta jooksul 36%. See viis ELi suhkrutööstuse püsivasse ja loomulikku tasakaalu ülejäänud maailmaturuga – pigem netoimportijana kui eksportijana. Suhkrupeedi kasvatajate kaasamine **ühtsesse otsemaksete kavasse** andis neile toetust, mis oli kooskõlas vajadusega olla konkurentsivõimeline ja sõltus keskkonnanõuetest (nõuetele vastavuse kaudu).

Reformid rahastavad ka **ümberkorraldusprogramme** piirkondades, kus suhkrutehaseid suletakse. Sellega aidatakse koondatud töötajatel leida uusi töökohti ja muudetakse kasutute tehaste keskkonnaseisund uuesti paremaks.

Puu- ja köögiviljasektori reform

ELi puu- ja köögivilja tootjad kasvatavad ja müüvad tooteid, mis on olulised tervislikuks toitumiseks ja moodustavad 17% ELi põllumajandusliku toodangu väärtusest. Kuid see sektor oli murdumas raske surve all, mida avaldas jaesektor ja rahvusvaheline konkurents. Seda tuli tugevamaks muuta: see oli selle sektori reformipaketi peamine motivatsioon, mille vormis lepitati kokku **juunis 2007**.

Reformid pakuvad lisastiimuleid tootjatele, et nad moodustaksid koos **tootjaorganisatsioonid**, kes saaks jaemüüjatega pidada võrdsemal tasandil läbirääkimisi. Tootjaorganisatsioonide käsutuses on nüüd poliitilised lisavahendid. Komisjon määras nad turustuskavade ja muude meetodite kaudu vastutavaks turukriisidega toimetuleku eest. Suurema võimuga kaasneb suurem vastutus: näiteks peavad tootjaorganisatsioonid nüüd kulutama teatud osa oma eelarvest **keskkonnakaitsele**.

Rohkem turule suunatud ja keskkonnasõbralikuma põllumajandustootmise hüvanguks muudetakse üleminekuperioodil ühtses otsemaksete kavas toetused, mida enne maksti töötajatele, nüüd põllumajandustootjatele mõeldud toodangust lahutatud toetusteks.

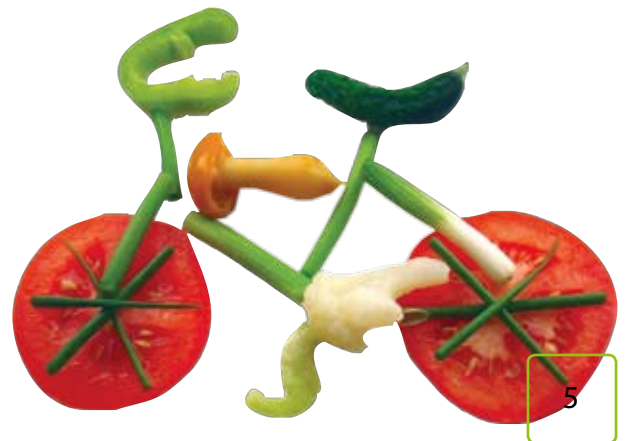
Osa reformist, mis sai tõe ühiskonnas tekkinud vajadusest, oli mandaat koostada **koolidele puuvilja jagamise kava**, milles EL leppis kokku **novembris 2008**.

Ligikaudu 22 miljonit last ELis on ülekaalulised ja ligikaudu viis miljonit rasvunud. Need arvud kasvavad igal aastal, mis tähendab tõsiselt tagajärgi tervisele. Ebatervislik toitumine soodustab seda probleemi: enamik inimesi ELis ei söö päevas 400 grammi puu- ja köögivilju, mis on Maailma Terviseorganisatsiooni poolt soovitatud miinimum.

ELi koolidele puuvilja jagamise kava levitab häid ideid ja tavasid, mida mõned liikmesriigid juba iseseisvalt kasutanud on. Sellega rahastatakse koolidele puu- ja köögiviljade jagamist, aga toetatakse ka programme, mis annavad lastele, lastevanematele ja õpetajatele teavet tervisliku toitumise kohta. Mõlemad meetmed peaksid soodustama tervislikke toitumisharjumusi. Seega pakub see kava tootjatele püsiva võimaluse müügiks ja samal ajal täidab ühiskonna vajadusi. Need liikmesriigid, kes otsustavad selles kavas osaleda, peavad olema abiks rahastamisel – vähem jõukad riigid vähesemal määral.

Eraldiseisval protsessil **detsembris 2006** nõustus EL **bananaid tootjate** abistamise süsteemi **reformiga**. Enamik neist asuvad EL ülemereterritooriumidel: Guadeloupe'l, Martinique'l, Madeiral ja Kanaari saartel (neli nn äärepoolseimat piirkonda).

Kaotasime vana süsteemi, millega hoiti bananaid hindu. See oli süsteem, mis eraldas tootjad turusituatsioonist ja vähendas konkurentsivõimet. Selleks, et aidata tootjatel seista silmitsi konkurentsivõimelisema maailmaturuga, andsime **lisaraha POSEI programmile**, milles äärepoolseimad piirkonnad koostavad oma paketi põllumajandustootjate abistamiseks.

Veinisektori reform

Veinisektor on üks Euroopa Liidu põllumajanduse kroonjuveelidest. EL toodab maailma tuntumaid ja armastatumaid veine ning kümned tuhanded väga isikupärased ja hoolitsetud viinamarjaistandused on kujundanud Euroopa ilusaimad ja inspireerivaimad maastikke.

Aastaid on aga ELi veinisektoris olnud probleeme. Paljusid veinitootjaid pitsitasid ülliranged reeglid; sektor kaotas turuosa jõuliste konkurentidele väljaspool Euroopat; üleliigsed veinivarud olid jätkuvalt suured; ja liiga palju sektori ÜPPI eelarvest kulutati küsitava väärtusega ja kallitele poliitika meetmetele. Näiteks kulutati ligikaudu 500 miljonit eurot aastas müümata jäänud veinide subsideeritud destilleerimisele.

Paljud ütlesid, et nii veinisektorit kui ka suhkrusektorit reformida on poliitiliselt võimatu. Kuid siiski leppis EL **detsembris 2007** kokku reformipaketis, et veinisektor oleks jälle pikaajaliselt jätkusuutlik.

Toetused müümata veini destilleerimiseks kaotatakse ja raha kulutatakse selle asemel mitmekesisele meetmete menüüle, millest iga liikmesriik võib valida endale sobivaima, et muuta veinisektor konkurentsivõimelisemaks ja hoolitseda viinamarjaistandustega kaetud maastike eest.

Oluline samm liberaliseerimise ettevalmistamiseks on kolm aastat kestev vabatahtlik väljajuurimiskava koos rangete keskkonnaalaste kaitsemeetmetega, mis pakub raha konkurentsivõimetutele veinitootjatele, kes soovivad oma viinapuud välja juurida ja veinisektorist lahkuda.

See viib turu tasakaalu. Alates 2016. aastast **omavad konkurentsivõimelised veinitootjad suuremat vabadust istutada rohkem viinapuid** ja saavad seega kasu kasvavast ülemaailmsest nõudlusest.

Veinisektor lisatakse ka **ühtsesse otsemaksete kavasse**, et väljajuurimiskavas osalenud viinapuude kasvatajad saaksid toetust – see annab neile võimaluse reageerida turusituatsioonile, kuid julgustab neid hoolima ka keskkonnast.

Muudatused märgistamise eeskirjades võimaldavad nüüd osta Euroopa veine, millel on ära märgitud ainult viinamarjasort ja valmistamisaasta (st puuduvad kaitstud päritolunimetuse tähis ja kaitstud geograafiline tähis). Tänu sellele on Euroopa veinitootjad võrdsemal tasemel konkurentidega, kes on taolisi veine aastaid väga edukalt müünud.

Olulise tähtsusega on ka **ELi piiritusjookide sektori reformimine**, milles samuti lepidi kokku 2007. aasta detsembris. Lisaks muule hakati **tarbija jaoks kasutama palju selgemat viina märgistamist** ja sellega lõppes pikaajaline vaidlus viinatootjate vahel erinevates ELi riikides. Viljast või kartulitest valmistatud viina märgistatakse lihtsalt kui viin; teistel juhtudel märgistatakse seda kui „viin on valmistatud...“.

Maaelu arengu poliitika reformimine.

Põllumajandus on maapiirkondade mootoriks Euroopas, kuid masina töötamiseks on vaja rohkem kui ainult mootorit. Võimaldamaks ELi kodanikele elujõulist ja tervet maapiirkonda – elamiseks köitva puhta mulla, õhu ja veega, laialdaste ettevõtlusvõimalustega ja kogukondadega – sisaldab ÜPP tugevat poliitikat üldiseks maaelu arenguks.

Maaelu arengu poliitika, mida tihti kutsutakse ka ÜPPI teiseks sambaks (esimene sammas sisaldab sissetulekutoetuse makseid põllumajandusettevõtjatele ja turuinstrumente), näeb maapiirkondi tervikliku organismina. Need piirkonnad hõlmavad rohkem kui 90% ELi territooriumist ja on koduks rohkem kui poolele elanikkonnast.

2005. aastal leppis EL kokku mitmetes uuendustes, et muuta maaelu arengu poliitika aastatel 2007–2013 mõjusamaks.

Uuendused selgitasid poliitika üldiseid eesmärke, milleks on: parandada põllumajanduse ja metsanduse

konkurentsivõimet; hoolitseda maastike ja keskkonna eest; võimaldada suuremat töökohtade valikut; tõsta maapiirkondade elukvaliteeti.

Kõikidel liikmesriikidel on nüüd kohustus kasutada maaelu arengu poliitikat varasemast tasakaalustatumalt. Näiteks peavad nad kulutama vähemalt 25% oma maaelu arengu eelarvest keskkonnameetetele.

Vastavalt nn Leader-meetodile peavad enamik neist nüüd vähemalt 5% oma eelarvest kulutama **kohalike inimeste projektidele**. Leader-meetod on varem välja tulnud paljude väga loominguliste ideedega, mis on aidanud lahendada väga kohalikke probleeme.

Maaelu arengu poliitika **lihtsustatud finantsstruktuurid** on eemaldanud varasemad tohutud administratiivsed raskused. Samal ajal aitab uus strateegiline raamistik tagada, et poliitika meetmed, mida kasutavad paljud liikmesriigid, et tööta ELi tasandil üksteisele vastu, vaid toimivad harmooniliselt koos.

Ühise põllumajanduspoliitika tervisekontroll

2007. aastaks oli selge, et ÜPP saaks üldisest ülevaatamisest kasu neljal põhjusel.

Esiteks oli meil kogemus 2003. aastal põhimõtteliselt kokku lepitud reformide elluviimisest.

Teiseks töid 12 uut ELiga liitunud liikmesriiki kaasa värskendavat mitmekesisust.

Kolmandaks arenesid jätkuvalt põllumajandusturud ning üleilmastumine laienes ja tugevnes.

Neljandaks oli vajalik pöörata erilist tähelepanu sellisele kasvavale probleemile nagu kliimamuutus.

Need kaalutlused ajendasid **ÜPPI tervisekontrolli - 2008. aasta novembris** kokku lepitud paranduste paketi, millega ÜPP püsis ka muutunud tingimustes 2003. aasta reformide vaimus.

Kliimamuutus oli tervisekontrolli aruteludes aktuaalne teema. ELi riikide ja valitsuste juhid leppisid eraldiseisvatel aruteludel kokku, et 2020. aastaks peab EL vähendama kasvuhooonegaaside heitkoguseid vähemalt 20%. Põllumajandustootjad peavad selle eesmärgi täitmisel abiks olema ja samas ka kohanema juba aset leidva kliimamuutusega.

Tundus tõenäoline, et ELi maaelu arengu poliitika on sobivaim, et aidata põllumajanduslikel ja teistel maapiirkondade ettevõtetel tegeleda järgnevate pakiliste ülesannetega:

- Võidelda ja kohaneda **kliimamuutustega**;
- **kasutada vett** hoolikamalt;
- pakkuda ja kasutada **taastuvaid energiat**;
- säilitada **bioloogilist mitmekesisust**; ning
- jätkata kõigis neis valdkondades **innovatsiooni**.

Neile peamistele ülesannetele lisaks otsustas EL **toetada majanduslikku kohanemist piimasektoris**. (Tervisekontrolli järel analüüsis Komisjon EL juhtide palvel detailselt võimalusi aidata piimasektorit läbida kasvavat majanduskriisi.)

Nende ülesannete lahendamiseks oli vaja lisarahastamist. Tervisekontrolli kokkuleppes on oluline, alates 2012. aastast annavad **EL põllumajandustootjad oma otsetoetustest 5%** (toetuste ümbersuunamise kaudu) **maaelu arengu poliitika** projektidesse, et aidata tegeleda eespool mainitud probleemidega.

Täiendavalt võetakse veel 4% kõikidest otsetoetustest, mis on suuremad kui 300 000 eurot aastas. Sellega teostatakse tulevikku suunatud

põhimõtte, mida avalikkus on kaua toetanud – põllumajandustootjad, kes saavad ELi eelarvest suuremaid sissetulekutoetusi, peaksid andma suuremaid panuseid üldsuse huvides tehtavatesse projektidesse.

(Lisaks nõustus EL andma 2009. ja 2010. aastal täiendavalt rohkem kui miljard eurot, et aidata lahendada eespool mainitud ülesandeid ning suurendada lairibaühendusega interneti kasutamist maapiirkondades, mis on osa Euroopa majanduse elavdamise kavast.)

Selleks, et muuta põllumajandus veel rohkem turule suunatuks, **lahutab tervisekontroll tootmisest suurema põllumajandustootjate sissetulekutoetuste osa.** Ning ühe sammuna tasakaalustatud kava suunas, mida mõjutavad vähem ajaloolised toetused, lubatakse liikmesriikidel otsustada, mille alusel neid makseid oma territooriumil tehakse, näiteks ühtlustades toetumäärasid hektari kohta.

Tervisekontrolleemaldabka põllumajandustootjate vabadusele seatud piirangud, et nad saaksid toota paremas vastavuses turunõudlusega. Kaotatakse ka nõue jätta harimata osa põllumaast ning suurendatakse

piima tootmiskvoote, et valmistuda nende kaotamiseks 2015. aastal.

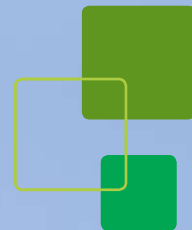
Lõpuks vähendatakse **traditsioonilisi mehhanisme põllumajandustoodete hindade reguleerimisel**, nagu näiteks toodangu ajutine sisseostmine ja riiklik ladustamine, et **nende mõju oleks tunda ainult kriisi ajal.** Hindade regulaarse kujundamise asemel on seega tegemist turvaabinõudega.

Tervisekontroll on ise olnud väga väärtuslik projekt. Kuid see annab ka teavet ÜPP tulevikuarengute kohta.

On väga tõenäoline, et tulevikus saab maaelu arengu poliitikast veelgi olulisem relv meie poliitilises arsenalis võitlemaks rea väljakutsetega. Oluline ülesanne on tagada selle tugevdamiseks vajalik rahastamine.

Samal ajal on poliitilises päevakorras kindlalt omal kohal vajadus ühtlustada ühtset otsemaksete kava mitte ainult liikmesriikides vaid ELis tervikuna.

EL on kindlalt otsustanud lõpetada põllumajandustoodete pikaajaliste hinnamuutuste suunamise ning kasutab oma turuinstrumente pigem kriiside ajal turvabinõuna. See areng jätkub.

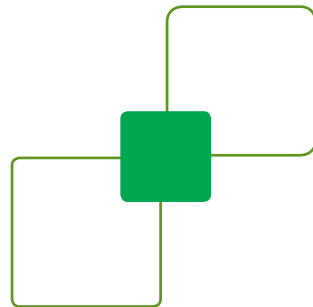
2. osa: ELi poliitika kujundamine vastavalt inimeste vajadustele

Osa poliitiku tööst on välja mõelda ja hinnata uusi ideid ja lahendusi probleemidele. Kuid teine oluline ülesanne on teha kindlaks, et poliitikaid viiakse ellu pädevalt iga päev.

Seoses ÜPP igapäevase toimimisega usun, et üldsus ootab kolme asja:

- et poliitikat juhitakse rangelt **heade põhimõtete** järgi;
- et töös olevad poliitikad oleksid **läbipaistvad**; ning
- et poliitika oleks võimalikult **lihtne**.

Olen oma meeskonnaga suhtunud neisse ootustesse Barroso komisjonis väga tõsiselt ja ÜPP muutus tänu nendele pingutustele veel tugevamaks.

Õiged põhimõtted

Oli aeg, mil vähemalt avalikkuse silmis oli ÜPP tihedalt seotud põllumajandusliku tooraine suuremahulise tootmisega sõltumata tarbijate soovist neid koguseid tarbida või mitte. On olnud juhtumeid, kus EL tekitas teatud kaupadele tohutud riiklikud ja eravarud, mis tekitas taolisi värvikaid fraase nagu ELi võimäed, ELi veinijärved jne.

Kui Barroso komisjon astus ametisse, ohjeldasid ÜPPI reformid juba seda probleemi. Kuid uued reeglid jätsid piisavalt mänguruumi ELi mitmesugustele turuinstrumentidele, nagu näiteks riiklik sekkumine (ajutine ületoodangu ostmine) ja ekspordi subsiidiumid.

Nädalast nädalasse ja kuust kuusse kasutasime oma turuinstrumente **kaalutletult**. Kui tekkiskriis, ei kõhelnud

me kasutamast turvaabinõusid. Näiteks **reageerisime kiiresti, kui linnugriip ja dioksiinisaastus kõigutasid turu usaldust** ja hinnad hakkasid järsult langema. Kuid me vältisime turu pidevat abistamist; ja **tagasime, et tootemäed, juhul kui need üldse tekivad, kaovad kiiresti**.

Näiteks jaanuarist 2005 kuni maini 2009 vähendasime ELi riiklike teraviljavarusid 10 miljonilt tonnilt vähem kui 2 miljoni tonnini ja muutused, mis viidi sisse ÜPPI tervisekontrolliga, aitavad meil kogusid kindlalt kontrolli all hoida. Me vähendasime riiklikke veinialkoholivarusid ühe miljoni hektoliitri võrra ja kaotasime nõuded tulevikus rohkem osta. 2006. aastal tühjendasime riiklikud laod lõssipulbrist ja 2007. aastal võist, kuigi 2009. aastal sunnib väga nõrk turg meid siiski ostma. Barroso komisjoni ajal riiklikud lihavarud puudusid.

Kontrollisime varusid ilma turuinstrumentide karmikäelise kasutamiseta. 2005 kuni 2009 vähendasime loomaliha ekspordi subsiidiume poole võrra. Septembrist 2006 kuni maini 2009 ei andnud me teravilja ekspordi toetusi ja oktoobrist 2008 kuni maini 2009 suhkru ekspordi toetusi. 2007. aastaks viisime kõikide piimatoodete ekspordi subsiidiumi määrad nullini, kuigi suurendasime neid ajutiselt 2009. aastal eesmärgiga saada turukriis kontrolli alla. Kaotasime ka puu- ja köögivilja ning veini ekspordi subsiidiumid nende sektorite reformiga. Puu- ja köögiviljade kõrvaldamine ELi turult langes järsult ja kõige hiljutisem nõukogu poolt vastuvõetud reform peaks selle muutuse põlistama.

On väga oluline, et saavutasime loetletu ajal, kui integreerisime sujuvalt ELi ja selle põllumajandussüsteemi 12 uut liikmesriiki, lahendades kohatised ja avades ELi laienuvad põllumajandusturu võimalused.

Meie turuinstrumentide mõistlik kasutamine oli osa ÜPPI juhtimisest, mis pani suuremat rõhku **kvaliteedile, mitte kvantiteedile.** Rõhuasetuse muutumine oli nähtav ka muudel viisidel.

Näiteks **uuendas EL koolipiimatoetust,** mis julgustab lapsi sööma toitvaid piimatooteid ja toetab nende jagamist koolides. Eelnevalt said kõrge rasvasisaldusega tooted suuremaid subsideid kui madala rasvasisaldusega tooted, mis kajastas vajadust turustada ELi üleliigset piimarasva. See on nüüd muutunud ja et lastes huvi suurendada, pakub koolipiimatoetus toodangu laia valikut: näiteks puuviljajogurtid ja maitsestatud juustud.

Sarnaselt sellele on **ELi koolipuuviljatoetused** näide jagamise kavast, mis lähtub ühiskonna vajadustest ja mitte vajadusest toodangust lahti saada.

Teine oluline samm poliitika juhtimisel puudutab mahepõllumajandust. Alates 2009. aasta jaanuarist kehtivad uued reeglid, mis kehtestavad mahepõllumajanduse ühtlustatud standarditel põhinevad põhimõtted kõigis 27 liikmesriigis. Aprillis 2009 käivitasime võistluse ELi mahepõllumajanduse uue logo kujundamiseks, mida hakatakse kasutama alates 2010. aasta juulist.

2008. aasta oktoobris alustas komisjon avalikku arutelu **põllumajanduskvaliteedi poliitika** aspektide üle, mille hulka kuuluvad põllumajanduse põhireeglid, turustamise standardid ja geograafiline märgistus, et suunata ELi põllumajandust pigem kvaliteedi kui kvantiteedi suunas. 2009. aasta mais valmis selle tulemusel uue poliitika ettepanekute kondikava, mille võtab menetlusse järgmine komisjon. Tuleviku globaalsel konkurentsiareenil on ELi põllumajandustootja parimaks relvaks kvaliteet ja ÜPP areng peegeldab seda üha enam.

Korralik finantshaldus ja läbipaistvus

Ühise poliitikana võtab ÜPP ELi eelarvest suure tüki, kuigi see tükk kahaneb iga aastaga. Seega ei tohi me oma pingutustes järele anda, et olla kindlad, et iga ÜPPi eelarve sent kulutatakse sihtotstarbeliselt. Sel põhjusel oli **finantsdistsipliin** Barroso komisjoni ajal toeks ÜPPi kindlate põhimõtete kasutamisele halduses.

Meie tegevus praktikas sai hea hinnangu. Igal aastal kontrollib Euroopa Kontrollikoda, kui palju ELi eelarvest kulutatakse nõuetekohaselt. Nagu arvata võib, on lattu seatud väga kõrgele: igale poliitikavaldkonnale annab Kontrollikoda positiivse kinnituse ainult siis, kui 98% kulutustest on tehtud õigesti. Minu ametiajal suurendasime põllumajanduses kulutusi, mis suutsid selle lati ületada. 2007. eelarve aasta kohta andis kontrollikoda positiivse kinnituse kõikidele põllumajanduses tehtud kulutustele (need on otsesed sissetulekutoetused ELi põllumajandustootjatele ja turuinstrumentide kasutamine). Ebaõigete kulutuste üldine määra põllumajanduses ja maaelu arengus on nüüd ligi 2%.

Me jätkame püüdlusi ebaõigete kulutuste vähendamise suunal ÜPPi kõigis kategooriates, aga ka ebaõigelt kulutatud raha sissenõudmist.

ELi institutsioonid tagavad, et ELi eelarve raha kulutatakse õigesti ning inimesed soovivad teada, millele ja kellele eelarve – mis on ju tegelikult nende endi raha – kulutatakse.

Märtsis 2008 jõudis EL kokkuleppele uute nõuete suhtes, mis viisid ÜPPi läbipaistvuse täiesti uuele tasandile. Alates aprillist 2009 nõutakse kõikidelt ELi liikmesriikidelt veebilehtede olemasolu, kus on ÜPPilt rahalist toetust saanute nimekiri. Veebilehel on kirjas iga toetusesaaja täielik nimi, asukoht ja saadud rahasumma (kulutamise järgi jagatud kolme kategooriasse). ELi EUROOPA veebilehel on link iga riigi vastavale veebilehele.

Lisaks muutsime ka **põllumajandusliku riigiabi eeskirju**.

Euroopa põllumajandus saab rahalist toetust peamiselt ELi eelarvest, kuid kohati ka valitsustelt. On oluline tagada, et selline riigiabi järgib eeskirju võrdsete tingimuste huvides. Riigiabi peab olema kooskõlas ELi põllumajanduse ja maaelu arengu poliitikaga, aga ka rahvusvaheliste kaubanduseeskirjadega. Riigiabi reform aitab seda tagada.

Reform tõstab vähetähtsa riigiabi (“de minimis”) piiri 3000 eurolt 7500 eurole. Nimetatud rahalise künnise uus paindlikkust võimaldav tase on palju realistlikum, selle ületamisel peavad valitsused küsima toetuse maksmise loa.

Lihtsustamine

ELi 500 miljoni elaniku toitmiseks, teiste oluliste toorainega varustamiseks ja maapiirkondade hooldamiseks on ÜPPil vaja süsteeme ja eeskirju. Need süsteemid ja eeskirjad peavad olema võimalikult kasulikud ja lihtsad, mis on minu jaoks olnud väga oluline. Mitmed viimaste aastate reformid on muutunud asju lihtsamaks (näiteks sissetulekutoetuse eraldamine põllumajandustootjatele). Lisaks on mitmed projektid olnud suunatud just lihtsustamisele.

2007. aastal viis komisjon läbi põllumajanduspoliitikat käsitlevate õigusaktide suure lihtsustamise ning ühendas erinevate põllumajandustoodete 21 turueeskirja **ühtseks turukorraldussüsteemiks**.

See vähendas vastavate õigusaktide artiklite arvu kolme neljandiku võrra. See poliitika ühtlustamise oluline samm muutis põllumajandusturgude poliitika palju selgemaks.

EL jätkas ka tööd **nõuetele vastavuse lihtsustamisel** – see on süsteem, mis kärbib põllumajandustootjate

sissetulekutoetusi, kui nad ei järgi teatud keskkonnakaitse, loomade heaolu ja rahvatervise norme. Näiteks oleme eemaldanud süsteemist mitmed eeskirjad, millel on vähe või ei ole mingit seost põllumajandustootmisega.

Väga hea näide lihtsustamise kohta on seotud **puu- ja köögiviljadega**. Juulini 2009 reguleerisid konkreetsed turustusnormid 36 tüüpi puu- ja köögivilja. See tähendab, et kurki ei tohtinud müüa, kui see oli liiga kaardus ja see tähendas, et korralik toit ei jõudnud supermarketite lettidele.

Komisjon kaotas turustusnormid 26 puu- ja köögivilja tüübile ja nüüd otsustab tööstus, milliseid norme kohaldada. ELi kasulikud normid kehtivad ülejäänud 10 tüübile, kuid võib müüa isegi tooteid, mis ei vasta nendele normidele, kui neid eristatakse sobiva märgistusega. See tähendab, et eeskirjad ei takista täiesti söödava, maitsva toidu jõudmist poelettidele, kuna sel on eripärane kuju.

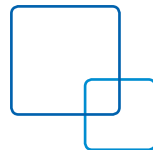

EL ei eksisteeri ega tööta omaette. Seda ei tee ka tema põllumajandussektor: laiaulatuslik võrgustik seob selle ülejäänud globaalse majandusega. Aastas ekspordib EL tavaliselt 70 miljardi euro väärtuses põllumajandustooteid ning temast on saamas sektori netoeksportija. Kuna EL spetsialiseerub järjest rohkem kõrgehinnalistele valmistoodetele ja mitte masskaupadele, ei pane see arengumaade põllumajandustootjaid raskesse olukorda. Igal juhul impordib EL põllumajandustooteid arengumaadest rohkem kui USA, Kanada, Jaapan, Austraalia ja Uus-Meremaa kokku.

Nende tihedate kaubandussidemete tõttu mõjutab ÜPPI struktuur nagu ka teiste tööstusriikide põllumajanduspoliitikad maailma laiemalt.

Need faktid said avalikkuse tähelepanu osaliseks alates 2007. aastast, kui kiiresti tõusvad toiduhinnad ohustasid tervist ja sotsiaalset stabiilsust mitmetes maailma vaesemates riikides.

Barroso komisjon tuli põllumajanduse ja maaelu arengu poliitika koostamisel ja kasutamisel võtta vastutus laiema maailmaeesningseevormisjärjepidevalt ELi lähenemisviisi mitme- ja kahepoolsetel kaubanduslääbirääkimistel ja üldisemates rahvusvahelistes küsimustes.

Mitmepoolne kaubandus

Rahvusvaheline kaubandus peab töötama eeskirjade kohaselt. Viimase viie aasta jooksul on EL väsimatult töötanud kaubandusläbirääkimiste Doha voorus, mis viidi läbi Maaailma Kaubandusorganisatsioonis eemärgiga parandada eeskirju, mille kohaselt kaubandus toimub ning seda nii ELi kui ka maailma vaesemate riikide hüvanguks.

Sellega pole veel mäetipp vallutatud, kuid me oleme tipule palju, palju lähemale jõudnud, eriti põllumajandustoodetega kauplemise alal. Kui ministrid viimati Doha vooru üle arutlemiseks kohtusid, lahendati hinnanguliselt 90% läbirääkimiste olulistest küsimustest.

Liberaliseerimise pakkumise raames, mida EL tegi Doha voorus, tunnistati põllumajanduse osa laialdaselt väga

ambitsioonikas ja tulevikku suunatuks, kuid samas arvestab see siiski ELi huve. Selles kärbitakse nende kohalike toetuste määrasid, mis kahjustavad kaubandust (eriti neid, mis on mingil moel seotud toodanguga). See sisaldab impordimaksete vähendamist, mis annaks uued väärtuslikud võimalused meie kaubanduspartneritele ELi põllumajandussektorit kahjustamata. See sisaldab plaane kaotada järk-järgult põllumajandustoodete eksporditoetused – turuinstrument, mis on viimastel aastakümnetel olnud väga vastuoluline.

Seega on viimase paari aasta jooksul Doha voorus ELi nähtud osapoolena, kes sõlmib kokkuleppeid, mitte ei riku neid. See on oluline erinevus varasematest ettekujutustest; ja EL kavatseb selle püsivaks muuta.

Kahepoolne/piirkondlik kaubandus

Kindel mitmepoolneraamistik on ELi kaubandusstrateegia keskmeks. Sellest hoolimata on kahepoolsetel kokkulepetel täiendav osa.

Barroso komisjoni ajal on EL investeerinud palju aega sidemete tugevdamiseks **Aafrika, Kariibi ja Vaikse ookeani (AKV) riikidega.**

Kaubanduse soodustingimused ELi ja AKV riikide vahel olid eelnevalt kirjutatud Cotonou lepingusse, mis soodustas kauplemist sedavõrd, et ELi sai tavaliselt 60% AKV riikide põllumajanduslikust kogueksportist (sealhulgas töödeldud tooted). Alates 1. jaanuarist 2008 pidid kõik osalised järgima Maailma Kaubandusorganisatsiooni eeskirju, mis ei luba ühepoolseid soodustusi.

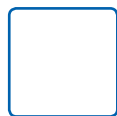
EL tegi suuri edusamme AKV riikidega **majanduspartnerluslepingute** sõlmimisel, mis asendasid eelmisi lepinguid. Need lepingud pakuvad AKV riikide eksportijatele tolli- ja kvoodivaba juurdepääsu EL turule, seal hulgas põllumajandustoodetele. (See kehtib

riisi ekspordile alates jaanuarist 2010 ja suhkru ekspordile teatud tingimustel alates oktoobrist 2009.)

Selle tulemusena on ELi pakutud turulepääsu tase AKV riikidele peaaegu sama kõrge kui tase, mida pakutakse maailma vähim arenenud riikidele „kõik peale relvade“ lepingu alusel.

Väljaspool AKV riikide gruppi sõlmis EL **põllumajandustoodetega kauplemise eellepingud Egiptuse ja Iisraeliga** ning tegi edusamme kokkuleppe sõlmimise suunas Marokoga. Pärast kinnitamist vabastavad need lepingud kauplemist oluliselt, mis on kõikidele osalistele ilmselgelt kasulik.

EL **alustas läbirääkimisi kaubanduslepingute sõlmimiseks Korea, India ja Kagu-Aasia Maade Assotsiatsiooniga (ASEAN).** Meolemelõpetamas lepingu sõlmimist Koreaga, mis vähendaks tollimakse enamikel ELi olulisematel eksporditavatel põllumajandustoodetel siin turul, eriti sealihai, veini ja viski tollimakse.

Aidata maailmal end ise toita

EL on olnud juhtiv osaline nii kaubandusega seotud kui ka sidumata läbirääkimistel leidmaks rahvusvahelisele näljaprobleemile rahvusvahelisi lahendusi.

Osa nendest lahendustest on siseriiklikud. Maailma toiduvajadus kasvab ja ELi põllumajandustootjad peavad olema vabad tootmaks vastavalt vajadusele. Sellepärast oleme ÜPPist eemaldanud suuremale tootmisele seatud takistused.

Siiski, kui EL pööraks selja kõrgkvaliteetsele tootmisele ja hakkaks jälle tootma suuri koguseid iga hinna eest, ei lahendataks see ülemaailmset muret toiduga varustamise pärast. Kvaliteedi suunas liikumine on ELi põllumajandussektorile olnud äärmiselt kasutoov ning on seda ka tulevikus. Kõrgkvaliteetne toodang ELis toob kasu tooraine tootmisele arengumaades ja jaotab tööd tõhusalt.

Teisisõnu võib meie abiga nälg arengumaades suuremal määral lahenduste kaudu järk-järgult kaduda. See oli meie selge poliitika Barroso komisjoni ajal. EL on hakanud kindlalt tegutsema, et stimuleerida pikaajalist põllumajanduslikku tootmist arengumaades, avades meie turud ja andes põllumajandusele suurema osa meie arenguprogrammide rahalistest vahenditest.

2008. aasta lõpus tegime väga konkreetse sammu. Vastuseks ideele, mille tõstatasin selle aasta esimeses pooles, võimaldas EL **nntoiduaineterahastamisvahendi** väärtuses üks miljard eurot, mis on jaotatud kolme aasta peale. See toiduainete rahastamisvahend andis väga vajaliku tõuke põllumajanduslikule tootmisele vaesemates riikides ja võimaldas põllumajandustootjatel juurdepääsu väetisele ja seemnetele. Sellega rahastati turvaabinõude süsteeme, mis katsid abivajavate inimeste ja laste esmased toiduvajadused nendes riikides.

Kokkuvõte

Ma loodan, et see brošüür andis teile aimu, miks minu töö Euroopa volinikuna oli viimase viie aasta jooksul nii põnev ja rahulduspakkuv.

ÜPP on pidevalt arenenud ja uuenenud alates selle jõustumisest. Ning selle uuenduste protsess on viimaste aastate jooksul jõudsalt kiirenenud.

ÜPP lähendab põllumajandustootjate suhteid tarbijatega ja annab tootjatele palju rohkem vabadust reageerida tarbijate vajadustele täpselt ja konkurentsivõimeliselt. See pakub ka põllumajandusele turusõbralikke turvaabinõusid, mis on praegusel murettekitaval ajal osa ELi kindlustuspoliitikast toiduvarude probleemide lahendamisel.

Teisalt aga ei tegutse ÜPP põllumajanduslikus tootmises üksi. Oleme teinud selle "roheline" ELi poliitika – meie maa enda poliitika – rohelisemaks kui kunagi varem, investeerides meie maapiirkondade ja keskkonna tulevaste tervisesse.

Oleme tugevdanud oma finantsjuhtimise alustalasid ajal, mil ÜPP kasutab väiksemat osa ELi eelarvest. Oleme teinud avalikkusele nähtavaks, millele raha kulutatakse. Oleme end läbi murdnud bürokraatiast. Ja me oleme teinud EList veelgi vastutustundlikuma ja abivalmima osalise rahvusvahelisel areenil, mis puudutab põllumajandustoodetega kauplemist ja toidu ohutust.

See ei ole onud alati lihtne teekond – ning kirjutamise ajal tegeleme endiselt väga raskel perioodil piimasektori abistamisega.

Vaatamata sellele on kõik need arengud sillutanud tee, mida mööda läheme järgnevatel aastatel.

Olen veendunud, et tulevikus püsivad kaks asja.

Esiteks on ÜPPil uskumatu võime teha läbi muutusi. Eriti ELi põllumajanduslikud kogukonnad, milles mina olen üles kasvanud, on valmistunud kohanema ja end kaasajastama, kui vajadust korralikult selgitatakse ning kui kohanemiseks jäetakse piisavalt aega.

Teiseks seisneb ÜPPI tugevus ja väärtus selles, et see on ühine poliitika. Kindlasti peab see tugevus olema järeleandlik. Üks mõõt ei sobi kõigile ning seepärast annavad mitmed ÜPPI aspektid hingamisruumi individuaalsusele ja eelkõige maaelu arengu poliitikale. Sellele vaatamata, mida rohkem olen ma rääkinud põllumajandustootjatega, poliitikutega, keskkonnateadlastega, tarbijate ja teadlastega üle kogu Euroopa, seda enam näen, et tõhus poliitika vajab erisuste seas ühtsust. Usun, et kui laseksime ÜPPil seguneda konkureerivate riiklike ja piirkondlike poliitikatega, kaoks kulutatud raha kasu kui vits vette.

ÜPP õige tulevik on rajamine, mitte lagundamine.

TULEVIK

■ Väljaannete talitus

ISBN 978-92-79-12828-8

9 789279 128288

DOI 10.2762/11252

© photos: european communities,
fotolia.com & istockphoto.com